

Мектептегі мерекелер №11 (161) 2021

тәрбие жұмыстарының сценарийлері

Журнал 2006 жылдың қаңтар айынан бастап екі айда бір рет рет қазақ тілінде шыға бастады.
2011 жылдан бастап ай сайын шығады

Республикалық ғылыми-әдістемелік, педагогикалық журнал)

МАЗМҰНЫ

А. Пусырова. Адам құқығы – бала құқығын қорғаудан басталады.....	3
Р. Баймырзаева. Тәуелсіздік – болашақтың кепілі.....	4
Е. Науханова. Тәуелсіздік – тірегім!.....	7
А. Қалдыбаева. Ыбырай Алтынсарин – ұлы тұлға	9
Н. Кұлмырзаева. Келешегі жарқын Тәуелсіз Ел.....	13
А. Конысбаева. Берекелі Алтын күз!.....	14
Ә. Боранқұлова. Өмірі өнегемен өрнектелген.....	17
О. Маралова. Өлке көшбасшылары	24
А. Жампейісова. Бауырсақ ертегісі математика әлемінде қонақта.....	31
А. Қойманова. ЖАН Қарлығаш	35

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:
«Педагог LTD» ЖШС

Бас редактор:
Гүлжанат ҚҰСТАНОВА

Көркемдеуші және беттеуші:
Нұрзат РАЙМҚҰЛОВА

«Мектептегі мерекелер:
тәрбие жұмыстарының
сценарийлері» журналы

20.05.2010 ж. ҚР Байланыс
және ақпарат министрлігінде
қайта тіркеліп, №10966-Ж
куәлігі берілді.

Басылым индексі: 75489

Басуға қол қойылды
03.11. 2021 ж.
Офсеттік басылым.

Тапсырысы: 326.

Редакцияның мекен-жайы:
050036, Алматы қаласы,
Мамыр-2 ы/а, 13-7.
Тел/факс: 8 (727) 255-72-94.
Ұялы тел.: 8 777 194 94 58,
8 777 303 37 67.
Эл.пошта: pedagog-ltd@mail.ru

Журнал <<Print House GERONA>>
баспаханасында басылды.
Алматы қаласы, Сәтбаев көшесі
30А/3, 124-кеңсе.
Тел.: (727) 250 47 40.

АҚЫЛДАСТАР АЛҚАСЫ:

**Кіршібаева Райхан
Ахметқазықызы –**
эл-Фараби атындағы
№145 жалпы білім беретін
мектеп директорының
тәрбие жұмысы жөніндегі
орынбасары.
Алматы қаласы.

**Тлеубаева Сәния
Өскенбайқызы –**
М. Мақатаев атындағы
№140 гимназия директоры.
Алматы қаласы.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Материалдарды компьютерде Times New Roman қарпімен теріп, көлемі 2 беттен аспайтын Microsoft Word файлы ретінде CD дискіге жазып жіберіңіз. Мақала соңында автор туралы толық әрі нақты мәлімет болуы керек. Аты-жөніңізді толық жазыңыз (Мысалы, М.Т., К.С. емес). Мақалаңызға қосымша журналға жазылғандығыңыз жөніндегі **түбіртек көшірмесін** салғаныңыз жөн. Түбіртектің түпнұсқасы өзіңізде қалсын. Ол журналды уақытысында алмаған жағдайда байланыс бөлімшесіне барып, талап етулеріңізге керек болады. Мақаланы мүмкіндігінше Интернет арқылы электронды поштаға (pedagog-ltd@mail.ru, aknur@mail.ru) жіберіңіз. Факс арқылы, бағалы хат арқылы да редакция мекен-жайына жіберулеріңізге болады.

Жарияланған материалдар редакцияның пікірін білдірмейді. Фактілер мен мәліметтердің дұрыстығына авторлар жауапты. Қолжазбалар мен фотосуреттер рецензияланбайды және қайтарылмайды. Журналға шыққан материалдарды редакцияның келісімінсіз көшіріп басуға болмайды.

Адам құқығы — бала құқығын қорғаудан басталады

**Айтолқын
ПУСЫРОВА,
№16 ЖОББМ
директорының
құқықтық тәрбие
ісі жөніндегі
орынбасары.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.**

Бала құқығын қорғау, қоғам назарын балаларға аудару, бала проблемалары мен адамгершілік-рухани мүдделерінің қалыптасуын қамтамасыз ету мақсатында ауданымызда барлық білім беру мекемелерінде 20 қазаннан 20 қараша аралығында «Бала құқығы — адам құқығы» Республикалық айлығы ұйымдастырылып, өткізілуде.

«Бала-адамның гүлі, өмірдің нұры» демекші, мемлекет балалық шақты адам өмірінің маңызды кезеңі деп тани отырып, балаларды қоғамдағы толыққанды тіршілік әрекетіне даярлау басымдығы қағидаттарын негізге алады. Әрбір баланың аман-сау өсіп, жан-жақты дамуын қамтамасыз ету, бала құқықтарын қорғау мақсатында «Бала құқығы Декларациясы» «Балалар құқығы туралы» заңнамасы «Балалар құқығы туралы Конвенциясы» қабылданды.

Кез келген мемлекетте, қандай да бір қоғамда балалар ерекше қамқорлықта және қорғауда болуы керек. Қолымыздағы барымыздың ең қым-

баттысы — балалар. Сондықтан да олардың өмірі қалай, қаншалықты қалыптасқандығына, мемлекет олар үшін қандай жағдайлар жасағандығына сәйкес еліміздің келешегі айқындалады. Осыған байланысты балаларды қорғау, олардың негізгі құқықтарын қорғау ата-аналардың, педагогтардың, құқық қорғау органдарының негізгі міндеті болуы керек.

Отанымыздың ертеңі де, өркені де — бүгінгі ұрпақ. Сол ұрпақтың тәлімді де тәрбиелі болуы алдыңғы толқынның парызы мен қарызы десек, еш қателеспейміз. Алайда айту бар да, оның мағынасына терең бойлау тағы бар. Міне, адамның шыр етіп жерге түскен минутынан бастап, оны өмірін, денсаулығын, тыныштығын қорғап отырған заң бар. Бұл заң 1948 жылы «Адам құқығының жалпыға бірдей декларациясы» 10 желтоқсанда қабылданған. Балалардың құқықтары мен заңды мүдделерін қамтамасыз ету мақсатында 1954 жылы БҰҰ Бас Ассамблеясы №836 (IX) қарар қабылдады және барлық елдерге Дүниежүзілік балалар күнін атап өтуге кеңес берді. Дүниежүзілік балалар күні бүкіл әлемде 20 қарашада атап өтіледі.

Бүгінгі ұрпақ — еліміздің ертеңі. Ендеше келешек ғұмырымызды жалғастырар ұрпағымыздың болашағына дұрыс бағдар беріп, рухани жан-дүниесін байытып, өмір сүру құқығын қорғайық!

Тәуелсіздік — болашақтың кепілі

**Разиля Әбілезқызы
БАЙМЫРЗАЕВА,
«Таңшолпан»
бөбекжай-
бақшасының
тәрбиешісі.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.**

«Тәуелсіздік» ұғымының шыннайы мағынасы толық дербестікті және өзінің ұлттық өркениет факторларының көмегімен өз бетінше даму қабілетін білдіреді. 1991 жылғы 16 желтоқсанда Қазақстан бүгінде әлемдік қоғамдастықта берік орныққан жаңа мәртебе мен жаңа мүмкіндіктерге ие бола отырып, Тәуелсіздікке ие болды. Біздің еліміз осы маңызды оқиғаға өзінің алғашқы қадамын қалай жасағанын, оның Қазақстан өмірінің барлық салаларына қалай әсер еткенін және бүгін не ұсынып отырғанымызды еске түсіруді ұсынады. Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік тарихы Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев: Тәуелсіздік — барлық қазақстандықтар үшін ең қасиетті құндылық 1990 жылдың жазында Қазақстанда егемендік туралы даулар басталды. Қазан айында Қазақстан өзінің егемендігін жариялады. 1990 жылғы сәуірде Жоғарғы Кеңес На-

зарбаевты Қазақстан Президенті етіп сайлады. 1991 жылы тамызда ТЖМК Горбачевті биліктен шеттету туралы жариялаған кезде, қазақстандық басшы екінші күні төңкерісті айыптады деп мәлімдеді. ТЖМК сәтсіздікке ұшырағаннан кейін Назарбаев республикалардың Жаңа одағы идеясын қолдауды жалғастырды. Өтпелі кезеңде ол коммунистік партияны таратып, экономикаға Республикалық бақылау орнатты. 1991 жылы желтоқсанда Назарбаев президенттік сайлау өткізіп, Президент болып сайланды. КСРО-ның ыдырауы жағдайында ол 1991 жылғы 16 желтоқсанда Қазақстанның тәуелсіздігін жариялады. Өз тәуелсіздігін жариялай отырып, Қазақстан Республикасы біртұтас монолитті ағзасы бар, көп ұлтты қалыптасқан саяси дербес мемлекет болды. 1995 жылғы 30 тамызда бүкілхалықтық референдумда қазіргі Қазақстан Республикасының Конституциясы қабылданады. 1997 жылы Қазақстанның геосаяси, экономикалық даму себептеріне байланысты елорданы Алматыдан Ақмолаға көшіру туралы шешім қабылданды. «Қазақстанның 2030 жылға дейінгі Стратегиялық дамуын іске асыру жөніндегі шаралар туралы» бағдарлама әзірленді және іске асыруға

қабылданды. «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» ҚР Конституциялық заңы Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев: Конституция Қазақстанның 21 ғасырдағы табысты жолының іргетасы болып табылады - бұл біртұтас бүкілхалықтық ерік-жігердің құрылуы 1991 жылдың 16 желтоқсанында республиканың егеменді мемлекет ретіндегі заңды мәртебесін ресімдеген «Қазақстан Республикасының мемлекеттік тәуелсіздігі туралы» ҚР Конституциялық заңы қабылданды. Конституциялық заң Қазақстанды өз аумағында толық билікке ие тәуелсіз, демократиялық және құқықтық мемлекет деп жариялады. Конституциялық Заң Мемлекеттің меншік нысандарының алуан түрлілігіне негізделген өзінің қаржы-кредит, салық және кеден саясатымен дербес экономикалық жүйені құруға арналған бағытын бекітті. Конституциялық заңда бекітілген экономикалық жүйе қаржы-несие, салық және кеден институттарын құрумен, 1993 жылы экономикалық айналымға өзінің ұлттық валютасы – теңгесін енгізумен нығайтылды. Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстанды әлемдік қоғамдастықтың мойындауы: халықаралық Мойындаусыз, әлемдік қоғамдастық тарапынан шекара кепілдігінсіз мемлекетті-

ліктің, егемендіктің, экономикалық реформалардың қалыптасуы, әлеуметтік саланың дамуы туралы кез келген пайымдау Конституциялық заң қабылданғаннан кейін бірден бос қалып еді, Қазақстанды әлемнің көптеген мемлекеттері әлемдік қоғамдастықтың толыққанды мүшесі ретінде таныды, ынтымақтастықтың барлық қажетті халықаралық-құқықтық тетіктері жасалды. Республика өңірлік және жаһандық сипаттағы мәселелерді шешуге қатысу арқылы дауыс беру құқығына ие болды. Қазақстанды әлемдік қоғамдастық тануының алғашқы қадамы 1991 жылы елдің ядролық қарудан бас тартуы болды. Қазақстанды Тәуелсіз мемлекет деп таныған алғашқы ел Түркия болды. Әлемнің 40-тан астам елінде Қазақстан өзінің дипломатиялық өкілдіктерін ашып, БҰҰ, ЕҚЫҰ және басқа да көптеген халықаралық ұйымдардың толыққанды мүшесі, аса маңызды халықаралық конвенциялардың, шарттардың қатысушысы болды. Біздің дипломатиямыздың басымдықтары көршілес Орталық Азия мемлекеттерімен достық және өзара тиімді қарым – қатынастарды тереңдету және кеңейту болып қала береді. Тұтастай алғанда, Қазақстан әлемдік қоғамдастықтың 138 мемлекетімен дипломатиялық қатынастар орнатты және ТМД елдері арасындағы дипломатиялық өкілдіктердің

неғұрлым кең желісіне ие. Тәуелсіздік жылдарында Қазақстан 56 елде 75 шетелдік өкілдікті, оның ішінде 45 елшілікті, 6 дипломатиялық миссияны, 8 бас консулдықты және 6 консулдықты ашты. Қазақстан 27 елде жұмыс істейді. Қазақстан тарихи өлшем бойынша қысқа мерзім ішінде мемлекеттік шекараларды делимитациялау және демаркациялау процесін заңды түрде ресімдей отырып, сенімді қауіпсіздік белдеуін құруға қол жеткізді. Ұзақ жылдар бойы қазақстандық дипломаттар мен заңгерлердің, картографтардың, геодезистер мен шекарашылардың орасан зор және тынымсыз жұмысы атқарылды. Қазақстан бүгін Қазақстан Республикасының Президенті Нұрсұлтан Назарбаев: Қазақстан одан да әдемі болады, Қазақстан бүкіл әлемде одан да құрметті болады, ауқатты адамдар, бай адамдар өмір сүреді. Және барлығы біздің ортақ Отанымызды, Қазақстан Республикасын жақсы көреді, Қазақстанда қолайлы инвестициялық ахуал қалыптасқан. Отандық өндірістің өсуі жүзеге асырылуда және заманауи ақпараттық технологиялар дамуда. Әлеуметтік салада мемлекеттік патернализм идеологиясынан мөлшерленген атаулы әлеуметтік саясатқа көшу жүзеге асырылды. Білім берудің ұлттық моделі қалыптасуда және дамуда. Мемлекеттік тәуелсіздікке қол жеткізу Қазақстанның

барлық халықтарының мәдени-тарихи мұрасының дамуына серпін берді. Қоғамда саяси тұрақтылық пен ұлтаралық келісім сақталған. Ұлттық саясат мәселелерін шешу үшін посткеңестік кеңістікте бірегей орган – Қазақстан халықтарының Ассамблеясы құрылды, онда елде тұратын барлық этностардың мүдделері ұсынылған. Осы уақыт ішінде біздің елімізде экономика түбегейлі реформаланды, бұл нарықтық қатынастардың қалыптасуы мен дамуын, әлемдік экономикалық байланыстар жүйесіне дәйекті интеграцияны қамтамасыз етті. Қазақстан шетелдік инвестицияларды тарту бойынша ТМД және Шығыс Еуропада көшбасшылардың біріне айналды. Біздің республикамыздың саяси тұрақтылықты нығайту, тиімді экономикалық реформалар, халықаралық аренада тану және азаматтардың әл-ауқатын арттыру саласындағы бүгінгі жетістіктері – бұл бүкіл қоғамның ынтымақты және жасампаз еңбегінің, демек, ұлттың стратегиялық басымдықтарының жүзеге асуының айғағы. Бүгінде Қазақстанның халықаралық бейбітшілік пен қауіпсіздікті нығайтуға қосқан үлесі мен табыстары ешкімде күмән тудырмайды. Тұңғыш Президент Нұрсұлтан Назарбаевтың көпвекторлы сыртқы саясатын іске асыру Қазақстанға әлемдегі толыққанды, құрметті және

маңызды ойыншы болуға мүмкіндік берді. Жас мемлекеттің өзінің жайластыруындағы ілгерілеуі мен алуан түрлі бітімгершілік күш-жігерін халықаралық қоғамдастық жоғары бағалайды. Бұл, өз кезегінде, Қазақстан экономикасына тікелей шетелдік инвестициялар ағынының тұрақты және жоғары деңгейінде, сондай-ақ Астананың көптеген сыртқы саяси бастамаларын іске асыруда көрініс табады. Алайда, егер Қазақстанның өнеркәсіптегі, ауыл шаруашылығындағы, ғылымдағы және білім берудегі

жетістіктері кеңестік кезеңде белгілі болса, онда біздің тәуелсіз тарихымыздың сыртқы саяси беттерін іс жүзінде таза парақтан жазуға тура келді. Қазіргі уақытта республикада бірлескен кәсіпорындар саны қарқынды өсуде, әлемнің ірі компанияларының өкілдіктері ашылуда, табиғи ресурстарды бірлесіп әзірлеу және шикізат пен материалдарды қайта өңдеу, аграрлық салада прогрессивті технологияларды енгізу және т.б. жобалар әзірленіп, жүзеге асырылуда. Бұл дегеніміз мәңгілік елдің феномені.

Тәуелсіздік — тірегім!

**Ельдана
Кенжебайқызы
НАУХАНОВА,
«Таңшолпан»
бөбекжай-бақшасы»
МКҚК тәрбиешісі.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.**

Тәуелсіздік. Бұдан асқан құндылық жоқ шығар! 1991 жылы 16 желтоқсанда ғасырлар бойы армандаған арманы орындалып, Қазақ елі егемендікке қол жеткізіп, тәуелсіз мемлекет атанды. Осы күнге жету үшін талай қазақ жанын қиып, талай боздақ құрбан болды. Тәуелсіз-

дікке жету жолында ата-бабаларымыз қазақ жерін қорғап, сан түрлі азапты күндерді бастан кешті. Өзге елдің қарамағында болып, өзге ұлттың айтқанымен жүрді. Сондықтан да бүгінгі күнгі тәуелсіздік ұғымын терең түсіне, сезіне білуіміз керек. Оны бағалау бүгінгі ұрпақтың басты парызы. Тәуелсіздік — азат елдің алтын дінгегі, ұлттық өрлеудің ұлы күші. Тәуелсіз елдің ұлы — батыр, қызы — қайратты, халқы — қаһарман! Желтоқсан көтерілісі ұлтымыздың, ұлттық рухтың өлместігін жарқын түрде дәлелдеп берді. Тәуелсіздіктің ең басты жетістігі, бұл — еркіндік. Бұл еш уақытта ма-

ңызы жоғалмайтын, ғасырлардан ғасырларға ұласатын үлкен құндылық! Біз қазір басқа ұлттармен тереземіз тең, керегеміз кең болып отырмыз. Жалпы дүние жүзінде 2 мыңға жуық ұлт өкілдері мен ұлыстар бар, олардың 200-ден астамында ғана мемлекет бар. Сондықтан әлемдегі таңдаулы халықтардың қатарына қосылғанымыз үшін Аллах тағалаға шүкіршілік жасап, мың да бір алғыс айтуымыз керек. Бұл — еліміз үшін зор қуаныш, үлкен бақыт, баға жетпес байлық. «Тәуелдінің соры қалың, тәуелсіздің бағы басым» деп бекер айтылмаған. Батырларымыздың Отаны үшін жасаған ерліктері қазақ халқының тарихында мәңгі есте қалады. Тарих қойнауына енген, кез келгеннің бақшасында піспейтін, кез келгеннің уысына түспейтін тағдырдың берген сыйы деп білемін.

Тәуелсіздік — барлығымыз үшін қасиетті күн. Бұл күн ұлы күн. Бірліктің, ынтымақтастық пен татулықтың күні. Бұл біздің халқымыздың бақыты. Кешегі желтоқсаншылардың қанымен, қайсар рухымен жеткен бақыт.

«Өткен күнге алыс жоқ, келер күннен жақын жоқ» демекші, міне, бүгінгі күні еліміз тәуелсіз, бейбіт өмір сүріп жатқанына 30 жыл толды. Осы 30 жылдың ішінде Қазақстан қаншама жетістіктерге жетті. Жылдан жылға дамып, өзгере түсуде. Тәуелсіздік — бұл бүгінгі өмір ғана

емес, сонымен қатар, ертеңгі өміріміз — Қазақстанның болашағы, оның жетістіктері мен мақсаттары болып табылады. Мұстафа Ататүрік айтқандай, «шынжырларды балқытып, тәж бен тақты күйрететін күшті нұр — ұлттық егемендігімізге қолымыз жетті!»

Қазақ халқының қаншама жылдар бойы арманы болған Тәуелсіздік жайында айта берсек әңгіменің шегіне жетпеспіз, әрине! Аллаға шүкір, бүгінде тәуелсіз мемлекетіміздің шекарасы, рәміздері, заңы, тілі мен діні бар. Бұл тәуелсіздікті бағалаған адамға құнды байлық.

Қолымызға қонған тәуелсіздіктің асыл құсын ұшырып алмай, берік ұстау бүгінгі жас ұрпақтың қолында. Сондықтан, егеменді еліміздің қазіргі өсіп келе жатқан ұрпақтарына тәуелсіздіктің тарихын, маңызын тереңірек түсіндіру, құрметтеу, қас-терлете білу баршамыздың міндетіміз болуы керек. Тәуелсіздіктің қадірін біліп, еркіндікті бағалау үшін ұлтжанды, жанашыр ұрпақ тәрбиелеу керек. Ал бойында отанына, елі мен жеріне деген махаббаты бар адам еркіндіктің қадір-қасиетін, қаншалықты қымбат екендігін түсінеді деп ойлаймын.

Мен осындай еркін, тәуелсіз, тарихы терең, болашағы зор, ғұмыры ұзақ елде тұратынымды мақтан етемін. Тәуелсіздігіміз тұғырлы, егемендігіміз еңселі болсын! Желтоқсанның ызғарлы желі соқпасын!

Еліміз аман, жұртымыз тыныш болсын! Бір шаңырақтың астында тату-тәтті өмір сүріп, еркіндігімізді, егемендігімізді сақтай білейік! Еліміздегі бейбітшілік пен ынтымақтастықты одан әрі нығайта түсейік!

Сарыарқа төсіне ел қондырып, айшықты Астананы гүлдендірген

Елбасының арманы — тәуелсіздік бағын жайқалту болса, Тәуелсіздік монументін ұрпақтан-ұрпаққа жетер үрдіске айналып, құрметтеп, қастерлеп, қадірлеп ұстанар тұмары болуға тиіс деп ойлаймын.

Қазақстан тәуелсіздігі мәңгілік жасасын!

Ыбырай Алтынсарин - ұлы тұлға

Алма
Манабайқызы
ҚАЛДЫБАЕВА,
Ақсуат орталық
кітапханасының
кітапханашысы.
Тарбағатай ауданы,
Шығыс Қазақстан
облысы.

Жүргізуші: Сәлеметсіздер ме, құрметті оқушылар!

«Дала жұлдызы» атанып кеткен Ұлы педагог, ағартушы, ақын, жазушы Ыбырай Алтынсариннің 180 жылдығына «Ыбырай Алтынсарин — ұлы тұлға» атты кешке қош келдіңіздер!

Мақсаты: Оқушыларға қазақтың ұлы ғалымы, ағартушы педагог Ыбырай Алтынсарин туралы, оның еңбегі, шығармашылық мұрасы, ағартушылық қызметі жайында мағлұмат беру.

«Ыбырай Алтынсарин — қазақ

арасынан шыққан тұңғыш кемеңгер адам. Ол 1841 жылы 20 қазанда қазіргі Қостанай облысының Торғай аумағында дүниеге келген. Әкесінен ерте айырылған ол атасы — белгілі би Балқожаның қолында тәрбиеленді. Туып-өскен жері — Қостанай облысының Тобыл өзенінің жағасынан топырақ бұйырған. Ыбырай Алтынсарин қазақтың ағартушылық тарихында және ұлттық мектебінің қалыптасуында терең із қалдырды. Өзінің мінез-кұлқы жағынан қарапайым әрі еңбексүйгіш еді, көп оқыды, өзге халықтардың қол жеткен табыстарын неғұрлым көбірек біле түссем деп армандады. Алған білімін өз халқының пайдысына асыруға талпынды. 1860 жылы Алтынсаринге облыстық басқарма Орынбор бекінісінде (Торғайда) қазақ балалары үшін бастауыш мектеп ашуды тапсырды. Өзін осы мектепке орыс тілінен мұғалім етіп тағайындайды. Осыдан бастап Алтынсариннің ағартушы-

лық-педагогтік қызметі басталады. Бірақ мектеп үйі, оқу құралына қаражат болмайды. Облыстық басқарма мектеп ашуға салқын қарайды. Бірақ Алтынсарин бұған мойымайды. Ауылды аралап, халыққа мектептің пайдасы туралы әңгіме жүргізеді. Жұрттың оқуға ынтасын арттыру үшін біраз балаларды өз үйінде оқытады. Халықтан жиналған қаражатқа мектеп үйін салғызады. Ыбырайдың арман еткен мектебі тек 1864 жылы ашылады. Осыған байланысты үлкен той болады. Мектеп жанынан интернат ашылады. 1879-1883 жылдар аралығында Торғай облысының төрт уезінде (Торғай, Ырғыз, Троицк, Ақтөбе) жаңа мектептер ашады. 1883 жылы Торғай қаласында қолөнер мектебі ашылды. Ол қазақ даласындағы техникалық білім беретін тұңғыш оқу орны болды. Ыбырай қазақ қыздарын оқыту ісіне ерекше көңіл бөледі. Бұған ескішіл әдет-салттарға қарсы күрестің бір жолы есебінде қарайды. 1887 жылы Ырғызда қыздар мектебін ұйымдастыруы — оның аса зор ағартушылық еңбегі.

Ыбырай балалардың білімін көтеретін мазмұнды, тақырыбы оларды қызықтыратын кітаптарды қазақтың өз тілінде басып шығару керек деп білді. Өзі 1876 жылдан бастап «Қазақ хрестоматиясын» жазуға кірісіп, оны 1879 жылы Орынборда бастырып шығарды. «Бұл кітапты құрастырғанда мен», - деп жазды. Қазақ даласында мектептер санының артуына байланысты Ыбырай мұғалімдер даярлайтын мектеп ашуды қолға алды. 1881 жылы Омбы қаласында тұңғыш мұғалімдер мектебі ашылды. Орынборда 1879 жылы Алтынсаринның тұңғыш оқу құралы «Қазақ хрестоматиясы» шықты. Бұл құралды орыс алфавиті негізінде жариялады. Алтынсарин «Қазақ хрестоматиясын» балаларға арналған өлеңдер мен шағын әңгіме-новеллалардан құрастырды. Олардың бірқатарын өзі жазды. «Қазақ хрестоматиясы» балаларға арналған өлеңдер мен шағын әңгіме-новеллалардан құрастырылды. Хрестоматияға қазақтың халық әдебиетінің үлгілерін де іріктеп кіргізді.

- Жоғарыда біз Ыбырайды аудармашы дедік. Ендеше ол кімдердің шығармаларын қазақ тіліне аударған? Ол К. Ушинский, Л. Толстой, И. Крылов, И. Паульсонның шығармаларын қазақ тіліне аударған.

«Кел, балалар, оқылық!»

Жүргізуші: Ыбырай атамыз осы өлеңінде оқу-білімнің пайдасы мен қараңғылықтың зиянын салыстыра отырып сипаттайды. Ғылым-білімнің басты жауы — қараңғылықтың мән-жайын ашып береді. Ақын сол оқудың үйдегі әке-шешенің үміт тілегімен ұштасып жататынын да әсерлі жеткізеді.

«Өнер, білім бар жұрттар».

Жүргізуші: Ақын «Өнер, білім бар жұрттар» өлеңінде оқу, білім алудағы мақсатты аша түседі. Оқып білім алудағы мақсат халықтың қажетіне жарау, өз елінді өркениетті елдер қатарына қосу деп түсіндіреді.

Ыбырай қазақ жастарын оқуға шақырумен қатар, адамгершілікке, махаббат, достыққа, еңбекке, жігерлікке, тапқырлыққа, халқын сүюге шақырды. Былай айтқанда, адам деген ардақты есімді ақтай алатын кісі болып шығуды насихаттап, жастарға дұрыс тәрбие бергенде ғана бұл міндеттерді іске асыруға болатындығын ол жақсы ұғынды.

«Ананың сүюі».

Жүргізуші: «Ананың сүюі» өлеңінде түн ұйқысын төрт бөлген ананы қадірлеуге, оны сыйлауға шақырады.

«Өзен»

Жүргізуші: Табиғат көрінісін адамдардың тіршілігімен байланыстыра суреттейтін, негізгі идеясы — туған ел табиғатын суреттеу арқылы өзінің жас шәкірттерінің бойына табиғатты, Отанды сүю се-

зімдерін дамыту мақсатында туған өлеңі «Өзен».

1-оқушы:

Әй, достарым, жігіттерім,
Болмасқа болушы болма!
Қолыңнан келсе қыл қайыр,
Кісіден алушы болма.

2-оқушы:

Жаратты неше алуан жұрт бір Құдайым,

Тең етті бәрімізге күн мен айын.
Адамның адам біткен баласымыз,
Қайсың бөлек тудың деп айырайын.

3-оқушы:

Өнер — білім бар, жұрттар,
Тастан сарай салғызды;
Айшылық алыс жерлерден,
Көзінді ашып-жұмғанша,
Жылдам хабар алғызды.

4-оқушы:

Бір Аллаға сыйынып,
Кел, балалар, оқылық.
Оқығанды көңілге,
Ықыласпен тоқылық.

5-оқушы:

Бала, бала, бала! деп,
Түнде шошып оянған.
Түн ұйқысын төрт бөліп,
Түнде бесік таянған.

Жүргізуші: Қазақ халқының дарынды перзенті Ы. Алтынсарин аса күрделі тарихи кезеңде, патша үкіметі Шығыс халықтары арасында қатаң отарлау саясатын жүргізіп жатқан кезеңде өмір сүрді. Қазақ халқының тарихында Ы. Алтынсарин ерекше роль атқарады. Ол қазақтың тұңғыш педагогы, қазақ даласында бірінші рет мектеп ұйымдастырып, қазақ жастарына білімнің есігін ашты.

Ы. Алтынсариннің «Таза бұлақ» әңгімесіне қойылым көрсетіледі.

Ы. Алтынсарин — өз халқын жан-

тәнімен сүйген, халқының мәдени көркейіп өсуі үшін бойындағы бар күш-жігерін аянбай жұмсаған нағыз патриот еді.

Жылдардағы маңызды оқиғалар:

1841 жылы 20 қазанда Қостанай облысы Торғай аумағында туған.

1850 жылы Орынбордағы қазақ балаларына арнап ашылған жеті жылдық орыс-қазақ мектебіне барған.

1857 жылы мектепті «өте жақсы» деген бағамен бітірген.

1859 жылы Орынбордағы шекаралық комиссияға тілмаш болған.

1860 жылы Торғай мектебіне мұғалім болып тағайындалады.

1864 жылы Торғайдағы мектепті ашады.

1876 жылы Петербург, Қазан қалаларына барады.

1879 жылы «Қазақ хрестоматиясы» Орынборда басылып шығады.

1879 жылы Торғай облысы мектептерінің инспекторы қызметіне тағайындалады.

1881 жылы Орск қаласында тұңғыш мұғалімдер мектебі ашылады.

1879-1883 жылдары Торғай қаласының төрт уезінде (Торғай, Ырғыз, Троицк, Ақтөбе) мектептер ашылады.

1883 жылы Торғайда қолөнер мектебі ашылады.

1887 жылы Ырғызда тұңғыш қыздар мектебі ашылады.

1889 жылы Ауыр науқастан 48 жасында қайтыс болады.

Жүргізуші: Ы. Алтынсарин — нағыз халықшыл жазушы, өмір шындығын озық идея тұрғысынан таныта білген кемеңгер суреткер, қоғам қайраткері, заманының ең маңызды мәселесін көтеріп, жыр төккен азамат ақын, жаңашыл жазушы. Өз бойындағы қуатын халық мақсаты үшін аямай жұмсаған адал жанды азамат. Ыбырай Алтынсарин 1889 жылы 48 жасында қайтыс болады. Қазақ даласында жарқ еткен жұлдыз сөнгенімен, артында мәңгі өшпес мұралары мен шәкірттері халқына қызмет етіп келеді. Алтынсарин — балалар әдебиетінің атасы. Көңіл қойып тыңдағаныңыз үшін рахмет!

Келешегі жарқын Тәуелсіз Ел

**Нұрбала
Жүсіпқызы
КҮЛМЫРЗАЕВА,
«Таңшолпан»
бөбекжай-бақшасы»
МКҚК тәрбиешісі.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.**

Найзаның ұшымен білектің күшімен батыр бабаларымыз байтақ даламызды жаудан қорғап бүгінгі ұрпаққа мұра етіп қалдырып кеткен. Еркіндікке шөлдеген, тәуелсіздікке зәру болған ел ертеңі үшін еңіреп етегін жасқа толған ұлт қайраткерлері болашақ халық тағдырына қабырғалары қайысып, еліміздің тәуелсіздігі үшін қыруар істер атқарды. Ұлтым деп у ішкен, Қазақ деп қан ішкен талай тұлғалар тәуелсіздік жолында құрбан болды. Тәуелсіздікті армандаған халқымыз өз жеңістеріне жете алды. Жеңіске жеткен кезде халық жағдайы нашар болып еліміз үшін күрескен жастар еліміздің осы күнге жетуіне үлес қосты. Тәуелсіздікті тарту еткен арыстарымыздың арқасында еліміз қазір талай жеңістерге жеткені бәрімізге мәлім. Жеңістерге жеткен кезіміз, еліміздің өркендеуі үшін бір қадам болды. Барлық же-

ністер тарихқа таңба болып жазылып келеді. Өзімізден кейінгі жас ұрпаққа осындай егеменді тәуелсіз елдің қалай құрылғаны туралы талай ақын бабаларымыз кітапқа айдай анық етіп жазып қалдыруда. Еліміздің қазіргі жағдайға жетуі сол тәуелсіздікті сыйлаған аға-апкелеріміздің арқасы екенін ұмытпауымыз керек. Міне арадан 30 жыл өтті. 30 жылда еліміз гүлденіп өркендеп шет елдерге танылып келеді. 1991-2021 жылдар аралығындағында еліміз түрлі қиындықтарды бастан кешіп оған мойынбай гүлденіп, талай жеңістер жетіп келеді. Біз бүгінгі ұрпақ сол кешегі келешек үшін тар жол тайғақ кешіп жүріп тәуелсіздікті тарту еткен Алаш арыстарына мында бір тағзым етеміз. Жарқын келешекке тәуелсіз қадам басқан ертеңгі ел, егемендігімізге арқа сүйеген Қазақстанның әрбір ұлқыздары бақытты ғұмыр кешуге лайықты. Болашақтан табыс, ертеңімізден үлкен үміт күткен Қазақ халқы қашанда тәуелсіздікке арқа сүйейді. Тілімізбен-дініміз, дінімізбен-дәстүрімізді еркін ұстану, еңсемізді көтеріп, рухымызды көтеретін рухани дүниелерімізді жаңғыртатын мәде-

ниетіміз бен салтымызды сақтау, болмысымызға тән тәрбие мен білімімізді санасына биік дәрежеде сіңірген келешек ұрпақтың да ұраны Тәуелсіздік. Таңдайымызға бал дәмі татыған тәуелсіздіктің қадірін ертеңгі ел, болашақ ұрпақ білуі тиіс. Елбасымыз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев «Рухы еркін халық қана ұлы істерді атқара алады» дегендей біз келешек ұрпақтың жарқын өмірін егемендігімізсіз елестете алмаймыз. Табанымызға сызы, санамызға салқыны тиген 1986 жыл-

дың желтоқсан оқиғасы мәңгілік біздің жадымызда. Тәуелсіздіктің құрбандары ерлігі мен ел есінде. Тәуелсіздіктің бүгінгі ұрпақ еншісіне қандай қиын жолдармен келгендігі тарихқа және бізге мәлім. Қиын жолдармен келген тәуелсіздігімізді қадірлеп келер жас ұрпақтарға аманат етуіміз керек. Келешегі жарқын Тәуелсіз елде біз болып бір болып халық үшін, ел үшін келешек жас ұрпақ үшін аянбай еңбек етуіміз керек. Сонда ғана біздің еліміз халқымыз бейбіт заманда өмір сүреді.

Берекелі Алтын күз!

**Аяна
КОНЫСБАЕВА,**
«Таңшолпан»
бөбекжай-
бақшасының
тәрбиешісі.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.

«Таңшолпан» бөбекжай-бақшасында мектепке дейінгі кіші жас «Айналайын» тобында «Берекелі Алтын күз!» атты ертеңгілік өтті.

Мақсаты: Балаларды күз әлемімен таныстыру. Балаларды күз байлықтарымен, күзгі еңбекпен

таныстыру. Табиғатты сүю, қорғауға тәрбиелеу.

Ертеңгілікке 20 бала қатысып, өз өнерлерін көрсетті. Балалар музыка әуенімен, безендірілген топқа кірді.

Кездескен соң күзімен,
Бұтағынан үзілді.

Ай жапырақ – сары алтын,

Айналанын бәрі алтын, - деп күз мезгіліне арналған қыздарымыздың «Жапырақ» биімен ертеңгілігімізді аштық.

Ертеңгілікке қонаққа Күн мен Алтын күз келді. Балаларға өздерімен бірге ойындар ала келіпті. Балалар Күнмен бірге «Қандай

жаңбыр» ойынын қызыға ойнады. Жаңбыр туралы «Кап-кап тук тук» әнін де орындады.

Алтын күз келіп өзінің жеміс-жидектері мен көкөністерін ала келді. Балалардан көмек сұрады. Өзінің пісіп жетілген жеміс-жидек, көкөністері кім пайдалы, кім дәмді деп дауласып қалыпты.

Жеміс пен көкөністерді ажыратып балалар дауларын шешіп

берді. Енді көкөніспен жемістер дауласпас үшін біздің бүлдіршіндер «Достық» биін биледі.

Алтын күзге арналған тақпақтарын Ақылжан Балауса, Медетбек Әмірхан, Серік Аяла, Сағындық Жансая мәнерлеп айтты.

Берекесін сыйлауға,

Өлкемізге күз келді.

Жемістерін жинауға,

Шақырады біздерді, - деп қыздарымыз «Бүлдіргенге барамыз» биін тарту етті.

Алтын күз бен Күн балалардың өнерлеріне тәнті болып, алғыстарын айтып кетті.

Күз мезгіліне байланысты «Күз сыйы» атты көрме ұйымдастырылды. Ата-аналар мен балалар бірге қолөнерлер жасады. Жасалынған қолөнерлер бағаланып, «Таңшолпан» бөбекжай-бақшасының әдіскері Райымкулова Ж.Ш. ата-аналарды алғыс хатпен марапаттады.

Өмірі өнегемен өрнектелген

Адам өз өмірінде талай жанмен кездеседі. Жақсымен де, жаманмен де. Бірақ соның ішінде қара жерге кіргенше, ұмытылмайтын аяулылары болады. Ондай жандардың бейнесі тот баспайтын сары алтындай сенің есінде сол өзіңе ұнаған қалпында қалады да қояды. Оны басыңнан өткен ұзақ жылдар да, қайғы-қасірет те, қуаныш та сенің жүрегіңнен өшіре алмайды. Туған әкемдей, қамқор ағамдай, ақылшым, жанашыр ағатайым, 28 жасымда өз қызы директор болғандай қуанған, төркінім, тілекшім, тәлімгерім, ұстазым, сыйласым, сырласым, керемет жан, Совет ағаның да, кеткеніне 40 күн толды. Мектептің атынан еске алу жаздым. Алдағы уақытта, мен үшін ұлы тұлға туралы жазатыным көп. Жасамаған жасын, көрмеген қызығын, бала-шаға, немере-шөберелеріне берсін!!!!

Қызыл-қыстақ ауылы. Меркі ауданындағы мен үшін ең ыстық, ең қымбат ауыл. Себебі, жалындаған жастық шағым, жаңа еңбек жолы, басшылық қызметімнің бастау алған жері. Қырғызстанмен шекаралас жатқан, Абай көшесінен төмен қарай жүре бересің. Темір жол ауылды қақ жарып өтеді. Тура Талғат Теменовтың «Махаббат станциясы» деген атақты кинофильміндегідей. Поездың гудогының дауысы, ары-

бері зулап, түрлі тауар тиегені бар, жолаушылар таситыны бар, ертелікеш тынбай өтіп жатады. Үйлері еңселі, тұрмыс-тіршіліктері жақсы екені көрініп-ақ тұр. Көшелері асфальтталған, ұзыннан-ұзақ созылып Ақермен ауылына ұласып жатыр. Ауылдың ортасында зәулім орта мектеп үйі, мен мұңдалап тұр. Өмірімнің ең есте қалар кезі, бейтаныс ауыл, бөтен мектеп, бұған дейін Гранитогор поселогындағы санаториялық мектеп-интернатта жұмыс жасаған едім. Ақпан айының 26 күні, аудандық білім бөлімінің басшысы мен еңбек туралы инспектор бірге келіп, ұжымға таныстырып кетті. «Әсем, мектеп өте қиын, ұжымда 7 бұрынғы директорлар, 5 завуч отыр, бұрқыраған арыз тоқтамай тұр, абайла!» - деп екеуі орталыққа қайтып кетті. Осы күннен бастап, №3 Қызыл-қыстақ мектебінде директорлық қызметке кірісіп кеттім. Арыз да тоқтады, ұрыс та жойылды, жақсы көңіл-күй орнады. Алғашқылардың бірі болып, 28 жасымда басшы болып келген мені, туған қызы директор болып келгендей қуанған Совет Сансызбайұлы болды десем, артық айтпаған болар едім. Ағаның басқалардан ерекшелігі, адамгершілігінде, кісі тани білетіндігінде дер едім. Етене жақын әңгімелесіп, ақылын айтып, мына

жерің дұрыс, бұрыс деп кеңес беріп, жанашырлық таныта білді. Жас екен деген жоқ, басшыға бағына білетін, басшы сыйлай білетін, тыңдай білетін жан екенін бірден көрсетті. Мектептің ішінде қоқыс жиналып жатқан, ескі парталар, сынған әйнек, жәшік сияқты керегі жоқ заттар жиылып тұратын бір төрт бұрышты алаңқай бар еді. Наурыз айы басталысымен көгалдандыру айлығын жүргізіп, гүл отырғызуды бастап кеттік. Сол жерді қоқыстан тазартып, гүл тігейік деп ұсыныс жасадым. Совет аға бастап, қуана қолдады. Бекет сияқты қолынан іс келетін жігіттерді ұйымдастырып жіберіп, осы мектептегі алғашқы жұмысымды қолдап жіберді. Керексіз нәрселердің бәрін шығарып тастап, қиыршық, құм, тастардан тазартып жерді аударып, кара қи төсеп, ауылдың сыртынан шым ойып әкеліп, түзулеп қойып, гүл тігетін жерді дайындап берді. Төрт бұрышты, жан-жағы мектеп қабырғаларымен қоршалып тұрған дайын жерді осылайша бір аптаның ішінде қалпына келтірдік. Төрт бөлікке бөліп, раушан гүлдерінің көшеттерін әкеліп, отырғызып, бардерларды сырлап, керемет демалыс аймағы болып шыға келді. Жан-жағына оқушылар үзілісте демалып отыратын сәкілер қо-

йып, Совет ағайым өзі басқарып, өзі аяғына дейін жеткізді. «Швейцария» болды ғой, деп қуанғаны есімде. Кейін мектепке келген комиссияны бірден осы жерді көрсетуге апарып жатушы едік. Әрине, арасында кертартпа кісілер де болды, Совет ағаның қолдауымен ондайларға мән бермей өттік. Ол кезде Меркі-Чалдовар деген автобуспен ертелі-кеш, Ақаралдан барып-келіп жұмыс атқарғандықтан, түскі үзілісте үйге бармайтынмын. Сол ауылда бірінші болып, үйіне қонаққа шақырған, қонақжайлық танытқан, «өз үйіндей көр, қысылмай келіп тұр» деген тағы да Совет ағайым болды. Гүлсім апай да, қабағы ашық, дастарханы жиналмайтын, келбетті кісі екен. Екеуі бір-бірін еркелетіп, қалжындасып, сыйласып отырғандарын талай рет көрдім. Сол үйдің қызындай болып, еркелеп барып, еркінсіп кіріп, қанша

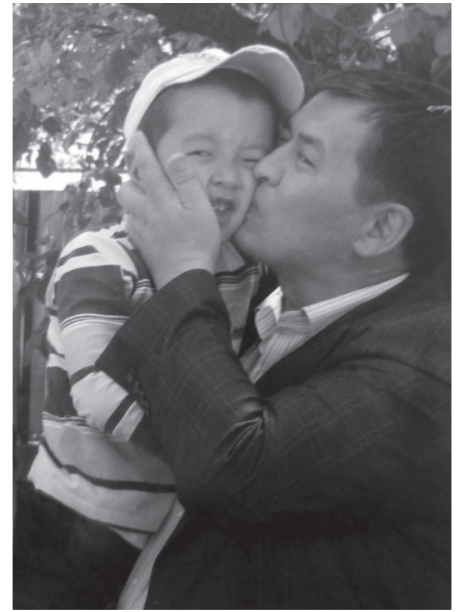

жыл жұмыс істесем, сонша жыл алтын ағатайымның үйі пана болды. Қыстың күні айнала аппақ қар. Жер тайғақ, қандай аяқ киім кисем де, тайып құлай беретін әдетім. Түсте ағаның үйіне барып, қайтқанда қолтықтасып, жармасып ұстап аламын. Былдырлап әңгіме айтып барамын, ағатайым соның бәріне мән беріп, мұқият тындайды. Екеуміз апайдың сүт қатқан қою күрең шайын ішіп, түстен кейінгі жұмысқа келуші едік. Сол жылдары оқушылардың қызылша өсіретін өндірістік бригадасы бар болатын. Оған қолынан іс келетін, аяғына дейін, шыдамдылықпен жеткізе алатын адам болмаса, кез келгенге тапсыруға болмайтын. Совет Сансызбайұлы үлкен жауапкершілікпен осы жұмысты мойнына алды. Директор тындыруға тиісті талай шаруаларды бір өзі атқара салушы еді. Сен қыз баласың, бармай-ақ қой деп, қант зауы-

тымен келісім-шарт жасау, техникалар табу, жерді жырту, тұқым себу, күнде колхоздың бастығынан көлік сұрау сияқты жауапкершіліктен құтқарып қалыпты ғой, қазір ойлап отырсам, мен ағаға жақсылығын еске алу мақаласы емес, кітап жазсам да қайтара алмайды екенмін!!! Оқушылар бригадасын жасақтап, жекелеу, шабық, қопсыту, күзде қызылша

қазу, жону сияқты қиын да қызықты, қыруар жұмыстарды атқарып, сол жылдары бәріміз, 20 мүшектен шекер алып, қарық болдық. Көлік жағын да өзі тауып, оқушылардың үйді-үйіне өзі таратып беріп еді. Бір жылы қызылша суғару үшін, атызбен ағатын үлкен арықты бітеп, қызылша плантациясына су келмейтіндей етіп, шлюздің аузын бітеп, жарты машинадай құм төгіп тастапты. Бұл, табысты жұмыстарымызды «қызғанушылардың» тірлігі екенін сездік. Ағатайым: «Ештеңе етпейді», - деп, ерінбей, жалықпай, күрекпен құлаштап лақтырып, арықты су келетіндей етіп тазартып, түнімен қызылша суғарып едік. Алынған өнімді қант заводына да өзі тасыды, мені «қиын» жұмыстың бәрінен онай алып шығушы еді. Қайран ағатайым-ай, адам айтса сенгісіз, сыйластығымыз жекжаттыққа жалғасты. Кіші ұлы Бауыржан мен ке-

ліні Әлия үйленгенде ұлан-асыр тойда төрде құдалармен бірге отырғызды. Өзі зейнетке шыққан үлкен тойды да ұжыммен бірге тойлады. Гүлсім апай зейнетке шыққанда да қуаныштарының ортасында болдым. Одан да басқа үлкенді-кішілі аға мен әпкенің шайлары таусылмайтын. Оқу-тәрбие жұмысының, жетістіктердің қорытындысына қарай мені аудан орталығындағы ең үлкен, мектептердің қара шаңырағы саналатын №18 Калинин атындағы орта мектепке директор етіп ауыстырды. Ұжыммен қимай, ешкіммен шай деспеген әріптестеріммен, төркінім болған Совет ағамен осылай қоштастық. 5 жылдың зулап өте шыққанын да байқамай қалдық. Төркінім дейтінім, жаңа мектепке бірінші болып, Совет аға іздеп келді. Жаңа ұжымның алдында беделімді көтеріп кетті, ісің сәтті болсын деп батасын беріп кетті. Аудан ор-

талығына келген сайын, «жұмысын қалай?» деп бір соғып кететін. Мейірімділік, махаббат, қайырымдылық, адал ақ жүректен шығады емес пе? Совет Сансызбайұлының көрсеткен өнегесі, берген тәрбиесі — даналық! Ақылшым, тілеуімді тілеген, еркелігімді көтерген, мен кішкене мұңая қалсам — жаны ауырған, көрмей қалса сағынған, асқар тау әкемдей болып еді. Ұмытылып кеткен «Наурыз» мерекесі қайтадан жаңғырып, жаңадан тойланып жатқан кез болатын. Қазақтың киіз үйін тауып, тігіндер, дастархан жайып, ұлттық салт-дәстүрді көрсетіндер деген тапсырма алдық, тағы да Совет ағайым, түк те қорықпа, деп қалай, қайдан тапқанын білмеймін, ең үлкен, оюлы, әшекейлі, жасау-жабдығы түгел, сегіз қанат киіз үйді, ұжым боп жабыла жүріп, құрып тастадық. Бахыт Сауранбаев әкім болатын. Қазылар алқасы аралап шы-

ғып, 1-орынды біздің мектепке берді. Ағатайым өзі бастап, шапан киіп, домбыра ұстап, төрде театрландырылған көрініске қатысып, күліп қойып отырды. Бәріміз қосылып «Уғай-ай» деген әнді шырқап едік. Айта берсе, мұндай ерлік істері өте көп. Сол сияқты, мектептің өз қосалқы шаруашылығы болса ғой, жылыжайды қолға алса деп арманын айтатын. Егер заманы сай келгенде ірі бизнесменнің бірі болатын кісі еді. Жалғыз маған ғана емес, сол кездегі жас кадрлардың бәріне ыстық ықыласын төге білді. Қызылқыстақ мектебінің айналасында «Советтің талдары» деген талдар өсіп тұр. Ерте көктемде «Наурыз» мерекесінде тал отырғызып, күректі ала салып, өз қолымен отырғызып, үлгі көрсетіп еді. Әсіресе, мектепке комиссия келеді дегенді естісе, құжаттарың қалай, педкеңестің хаттамалары, директорлық кеңестің өндірістік жиналыстарың қалай деп, келетін кісілерден бұрын өзі бір тексеріп шығып, «жарайсың, қызым!» деп қоюшы еді. Сенбіліктер өткізген кезде ылғи алдыңғы шепте көрініп, көпшілікке өнеге көрсететін. Мен мұндай кісіні, кейін талай мектепте директор болған жылдарымда кездестірген жоқпын. Шын мәнінде, тағдырдың маған берген сыйы десем де болады. «Назары әдемінің ой санасы әдемі келеді, ой санасы әдемі адам, өмірде рахат көреді» - дейді халық даналығы. Совет

аға мың сынақ көрсе де, иіліп сынбаған, жақсылық жасаса да, жар салып айтпаған, елеусіз жүрсе де ерлікке баратын кісі болатын. Бірде мектептің жалпы ата-аналар жиналысында сөз алған Сәкең: «Тыйым көрмеген баладан тексіз шығады, тектеу адамды әдептілікке үйретеді, қазақтың төл тәрбиесін бала бойына сіңіре білу керек. «Ұят болады» мен «Обал болады» баланың алғашқы тілі шыққан күннен бастап, үйрете беру керек» - деген еді. Баяғы бауырмал көңіл, қазақы қайырымдылықтың жоғалып кетпеуіне алаңдап еді. Көңілі кең, жүрегі мейірімді, кеудесі қазына, сөзі қасиетті Ата еді. Зейнетке шыққан кейін, ауылда имам болып, құран оқуды үйретіп, дастарханға бата беру, қолға су құю сияқты ұмытылмас құнды дүниелерді уағыздап, жастарға керек игі іс атқарды. Мектептің бос қабырғаларын безендіру ісі қолға алынған кезде, өзі үйінен керек материалдарды әкеп беріп, Шерхан Мұртазаға арналған «Ел бастаған көсем, сөз бастаған шешен» деген стендіні өз қаржысына жасатып берді. Кейін атақты жазушы Шерхан Мұртазаның өзі мектепке кездесуге келгенде, сол стендінің жанына суретке түстік.

Бүкіл саналы ғұмырын ұстаздыққа, ұрпақ тәрбиесіне арнаған, ардақты әке, асқар тау Ата, ағайын, туыстың ақылшысы, ауыл ақсақалы, ұзақ жылдар мектеп директо-

ры болып, қызмет атқарған, ардагер ұстаз САНСЫЗБАЕВ СОВЕТ САНСЫЗБАЙҰЛЫ 2021 жылдың 13 тамызында, бұл фәниден, мәңгі дүниесіне 84 жасқа қараған шағында қайтыс болды. Совет Сансызбайұлы 1937 жылы дүниеге келді. Орта мектепті аяқтаған соң, Шымкент қаласындағы педагогикалық институтты бітіріп, мұғалім болып, еңбек жолын бастады. Меркі аудандық білім бөліміне қарасты бірнеше мектепте директор қызметін атқарды. №2 Аспара орта мектебінде, №3 Қызыл-қыстақ мектептерінде ұзақ жыл мектеп директоры болып, зейнет демалысына шықты. Кеңестік партияның мүшесі болып, бастауыш партия ұйымының төрағасы қызметін де қоса атқарды. «Жақсы адам қартайса — қосылған жеті өзеннің сағасындай» демекші, жақсы қария, ауылдың, ағайынның ақылшысы болып, қадірменді қария ретінде, асқан үлгі, өнеге көрсете білді. Кезіндегі көп жылғы еңбегі бағаланып, Республикалық, облыстық, аудандық кәсіподақ ұйымының Құрмет Грамоталарымен, Білім Министрлігінің Құрмет Грамоталарымен, бірнеше орден, медальдармен марапатталды. «Білім беру ісінің үздігі» атағына ие болды. Мектепте барлық қоғамдық жұмыстарға белсене араласып, қызметтік міндетін адал орындап, табандылығымен және жоғары еңбек қабілетімен ерекшеленді. Ұжым

ортасында беделді, адамгершілігі мол, жас мамандарға үнемі әдістемелік көмек, қолдау көрсетіп, кәсіби білімдерін тереңдетіп, шыңдалуға бағыттады. «Ұстаздық — ұлық емес, ұлы қызмет» деп Бауыржан Момышұлы айтқандай, өз ісіне берілген, шығармашылықпен жұмыс атқарған, шәкіртінің жанына нұр құйып, бақытқа жеткізген — Совет Сансызбайұлының жарқын бейнесі ұмытылмайды. Адам баласы өмірге келеді, кетеді, заман шіркін өтеді. Өмір бейне бір тоқталмай ағатын су сияқты. Ойында сәулесі бар, ісінде әуресі бар жанның артында із қалдырары сөзсіз. Өмірге дәл осындай көзқарас Совет ағаға да тән еді. Сәкең өткенді ойлап, бүгінгіні толғап, болашақты болжап, бір ізге салар ақыл парасаты мол нар азамат еді. Бар саналы өмірін «мектеп» дейтін жұрттың амандығына арнаған, өзгеге ұқсай бермейтін ұстаздық мінезімен, таңғажайып талғамымен, сирек бітімді парасат пайымымен өз биігін өзі жасаған, өз болашағын шәкірттерімен бірге қашаған, жаны жайсаң азамат еді. «Ұстаздық ету — өзіңнің уақытыңды аямау, өзгенің бақытын аялау екенін» түсінген ұстаз мектеп басшысы қызметін атқарған жылдары, талай жас мамандарды тәрбиелеп, өзі басқарған мектептің талай байқаулардың, түрлі облыстық, республикалық, Халықаралық жарыстардың жеңімпазы болуына аянбай тер төккен еді. 90 жылдары, Совет

аға зейнетке шыққанға дейін, бірге қызмет ету бізге бұйырыпты. Өзінің жинаған кітаптарын, газеттерін, түрлі журналдарды сіздерге керек деп, қолымызға ұстатып еді. Өмір тәжірибесінен сыр ақтарып, кіммен қалай сөйлесу керек, басшы болу — ел жүгін, халық аманатын мойынға алу деген сөз, - деп, мектепті қалай басқару туралы жас директорларға да үйретуші еді. Ұжымдағы климаттық ахуалдың сақталып, мұғалім мерекеге келіп, кеткендей жағдай жасалу керек, - деп отыратын. Совет Сансызбаев талай шәкірттің білім әлеміне есік ашып, білімді тұлға, кәсіби маман дайындап, өмірден өз орнын табуға көмектесті. Ырыс-берекесі тасыған Қарпық еліне, туған жеріне, перзенттік сүйіспеншілігі мен махаббатын шынайы арнай білді. Тілегі ақ, ниеті ақ, абыз ақсақал болып, елдің құрметіне бөленді. Өлді деуге ауыз бармайды, кетті деуге көңіл қимайды. Дәуірімен бірге өз уақытының адал перзенті болған, сөзін сөйлеп, халық құрметіне кенеліп, абыройдың биік тұғырына көтерілген Совет Сансызбайұлы, керегесі кеңге жайылған, шаңырағы биікке көтерілген бақытты отбасының отағасы бола білді. Жұбайы Гүлсім апай екеуі алтын асықтай 5 қыз, 2 ұл тәрбиелеп, жоғары білім әперіп, ұлдарын ұяға, қыздарын қияға қондырып, немере сүйіп, шөберенің шаттығына бөленді. Адамның ғұмырының сәні де, мәні де ұрпағы емес пе?

Совет аға ұл-қыздарына уақыт талабына сай тәрбие бере білді. Қыздары диссертация қорғап, ғалым атанса, ұлдары мемлекеттік қызметтің тізгінін ұстады. Уақытқа амал жоқ, ескен желдей екпіндеп өте шығады. Уысыңа ілікпейтін сағымдай жалт етіп, тірліктің қоңыраулы көшін ұзата бермек. Текті әулеттен шыққан, текті әкенің тәрбиесін алған, бүгінде Алматы қаласында тұратын, үлкен ұлы, дос-жаранға сыйлы, Меркіден шыққан, ауыз толтырып айтатын мақтанышымыздың бірі, белді қызметкер Бахытжан Советұлы бастаған ұл-қыздарды тәрбиеледі.

Содан бері 25 жылдай уақыт өтіп кетіпті. Арада әркім өзімен-өзі, балапан басымен, тұрымтай тұсымен дегендей, күнделікті күйбең тірліктің қамымен хабарласпай кеттік. Биыл тамыздың тамылжыған бір кешінде «Совет аға қайтыс болыпты» дегенді естідім. «Ниеті ақ, тілегі ақ, ағатайым, пейіште нұры шалқысын!» деп отбасына, апайға балашағасына көңіл айттым, соңғы сапарға шығарып салуға қатыстым. Менің көз алдымда, костюм шалбар киген, ақ жағалы, галстук таққан жап-жас, күлімсіреген, ширақ қимылды Совет аға бейнесі қалды...

Әсем БОРАНҚҰЛОВА,
журналист.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.

Өлке көшбасшылары

Мақсаты: жастарымызды өз Отанын сүйуге, патриоттыққа тәрбиелеу; туған өлкесінің тарихын зерделеуге қызығушылықтарын ояту; өлкемізден шыққан алыптар, тарихи тұлғалар өмірінен, аудан тарихынан деректер беру.

- Құрметті қатысушылар және шақырулы қонақтар! «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру» мақаласындағы «Туған жер» кіші бағдарламасымен жұмыстану мақсатында және де ауданымыздың құрылғанына 220 жыл толуына орай аудан жастары арасында **«Өлке көшбасшылары»** танымдық сайысын өткізгелі отырмыз.

- Тарих — тек қана өткен шақтың естелігі ғана емес. Ол — халықтың жады, ажырамас бөлшегі, тереңге тартқан тамыры. Өскелең ұрпақ осы өткен тарихын мақнатыш тұтып, алдағы өміріне бағдар қылады, Танымды тарих — елдіктің елжандылықтың алғышарты. Алаш ардақтысы Ахмет Байтұрсынов айтпақшы, тарих — тәрбиенің ең ұлысы.

Тарихқа арқа сүйемесе, болашақ бұлыңғыр. Қасиетті Бөкей ордасының қазақ тарихында алар орны ерек. Тұлғалары текті, мекені тарихи оқиғаларға куә болған қасиетті жер. Нақ осы Нарын құмынан ұлттың нар тұлғалары: медицина, әскери қызметтегі шенділер мен түрлі

саланың мұзжарғыштары, тұңғыштары шыққан. Жәңгір хан салған мектептің түлектері бүгінде түрлі саланың даму тарихына есімдерін алтын әріппен жазып қалдырды.

Бүгінгі шараның қонақтарымен таныстырып өтейін:

- Бөкей ордасы ауданы әкімінің орынбасары — Аққалиев Мейрамбек Сағынғалиұлы;

- Аудандық мәдениет, тілдерді дамыту, дене шынықтыру және спорт бөлімінің басшысы Сисенғалиев Жоламан Бауыржанұлы;

- Аудандық ішкі саясат бөлімінің басшысы Ажғалиев Асқар Ғайноллаұлы;

- Және мекемелерден келген сайысқа қатысушы топтар.

Сөз Бөкей ордасы ауданы әкімінің орынбасары — Аққалиев Мейрамбек Сағынғалиұлына беріледі.

«Жеті атасын білмеген — жетімдіктің, ұлты мен мекенінің тарихын білмеген жетесіздіктің белгісі» деген екен бұрынғылар. Ата тарихымызды тану, оны өскелең ұрпаққа өнеге етіп қалдыру — біздің қасиетті парызымыз.

Өтсе де ауыр жолдан,
Бәрі де бауыр болған,
Бір кезде Бөкей бастап,
Нарынға ауыл қонған, - дей отырып, бүгінгі танымдық сайысымыз-

ды бастаймыз. Алдымен қатысушы топтар реттілік номерын тандап, өзенінің топтарын таныстырып өтсе.

Сайыс 4 кезеңнен тұрады:

«Тарихы терең, қазыналы өлке» (өлкеміздің тарихына, елді-мекендеріне, тарихи тұлғалардың өміріне қатысты сұрақтар беріледі. Сұрақтарды 10, 20, 30, 40, 50 ұяшықтары арқылы тандайды, жауап таңдаған ұпайы бойынша бағаланады. Бір қатысушы топ сұрақтың жауабын таба алмаса, келесі қатысушы топ жауап беруіне болады, ұпай жауабын тапқан топқа беріледі)

«Тұлғаны таны» (өлкемізден шыққан әр түрлі саладағы тұлғалардың суреті көрсетіледі, қай топ бірінші тапса, ұпай сол топқа беріледі, толық жауап — 10 ұпаймен, толық емес жауап — 5 ұпаймен бағаланады)

«Ақындар ордасы» (өлкемізден шыққан ақындардың өлеңдерінен үзінді оқылады, өлеңді жалғастыру керек)

«Ақын-жазушылар шығармашылығы» (бірнеше ақын-жазушылардың шығармалары беріледі. Сол шығарманың авторын тауып, сәйкестендіру қажет)

Ескерту! Жүргізуші рұқсат бермейінше айтылған жауап есептелмейді!

1 кезең: «Тарихы терең, қазыналы өлке» (экранда өлкеміздің тарихына, елді-мекендеріне, тарихи тұлғалардың өміріне қатысты сұрақтар беріледі. Сұрақтарды 10, 20, 30, 40, 50 ұяшықтары арқылы тандайды,

жауап таңдаған ұпайы бойынша бағаланады. Бір қатысушы топ сұрақтың жауабын таба алмаса, келесі қатысушы топ жауап беруіне болады, ұпай жауабын тапқан топқа беріледі)

Өнерлілер өлкесі:

10 — ауданымыздың Макар ауылында дүниеге келген әуесқой композитор, әнші. Отбасылық ансамбль құрған. «Мүмкін емес», «Жәнібегім», «Сұлу қыз», «Аңсағаным» әндерінің авторы.

Жауабы: Х. Әлесов

20 — қазақтың күйші-композиторы, күй өнеріндегі лирикалық бағыттың негізін салушы. Әкесі Бөкей ханның інісі. «Ақжелең», «Жұмабике», «Құдаша», «Желдірме» күйлері бар.

Жауабы: Дәулеткерей Шығайұлы

30 — күйші-композитор, қазақтың төкпе күй әдібінің негізін салушы. Замана әділетсіздігіне қарсы шыққаны үшін қуғындалып, түрмелерге камалған, Сібірге жер аударылған. «Арпалыс», «Жантаза», «Айдау», «Түңілдім», «Арман» күйлері бар

Жауабы: Сейтек Оразалыұлы

40 — Әкесі Қажыгерей домбыра, сырнай, скрипка аспабында шебер ойнап, өнерге жақын адам болған. Алайда болашақ дарын иесі әкесінің жүзін көрместен, анасының тәрбиесінде өседі. Қазақстанның халық әртісі Қали Жантілеуовтың шәкірті болған күйші-композитор

Жауабы: Т. Шәмелов

50 — ауданымыздан (Бөрлі) шыққан киноактер, 40-қа жуық киноға түскен. 1974 жылдан Ш. Айманов атындағы «Қазақфильм» киностудиясында еңбек етеді.

Жауабы: Нұрлыбай Есімғалиев

Ақындар ордасы:

10 — Егер Бөкей көшпесе,
Жүрер едік біз қайда,
Шекараны өзге жұрт
Басқа жерден сызбай ма?!

Егер Бөкей көшпесе,
Еділ-Жайық бетке алып,
Құмнан аспай қалың жұрт
Қалар ма еді тоқталып?!

Жауабы: Ғайса-Ғали Сейтақ

20 — Ордадан шыққан ағайынды ақындар. Екеуі де Қазақстан Жазушылар және Журналистер одағының мүшесі. Бірі ҚР Парламенті мәжіліс баспасөзі қызметінің бас сарапшысы қызметін атқарса, бірі «Орал өңірі» газетінде бас редакторы болған. «Ай мен ару», «Тек пен тамыр»

Жауабы: А. Сейтақ, Ғ. Сейтақ

30 — Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі. Әлем поэзиясының озық үлгілерін қазақ тіліне аударған. «Перзент үні», «Құбажон», «Көңілімнің сарасы» атты жинақтары, балаларға арналған «Кім көріпті мұндайды», «Ақ Тоқаш», «Төлбасы» атты кітаптары жарық көрген.

Жауабы: Қ. Жұмағалиев

40 — қазақтың көрнекті ақыны, «Қазақ әдебиеті» газеті редакторының орынбасары, Жамбылдың

әдеби хатшысы қызметін атқарған. 1946 жылдан өмірінің соңына дейін Қазақстан Жазушылар одағында еңбек еткен. «Күн тіл қатты», «Тасқын», «Нарын» және т.б. кітаптары жарық көрген.

Жауабы: Т. Жароков

50 — бес жасында ата-анасынан жетім қалып, ағаларының қамқорлығының арқасында білім алған. Классикалық шығыс әдебиетінен, еуропа, орыс әдебиетінен сусындап, қазақтың суырып салма поэзиясы дәстүрін жазба әдебиетке ұластырған аса білімдар ақын, қазақтың тұңғыш фотографы?

Жауабы: Ш. Бөкеев

Батырлар ордасы:

10 — Қазақтан шыққан тұңғыш генерал, Ұлы Отан соғысына қатысқан майдангер. Өмірінің соңына дейін Мәскеу қаласында тұрған.

Жауабы: Ш. Жексенбаев

20 — Кеңес Одағының Батыры, Ұлы Отан соғысы басталған кезде Алматы медициналық институтында оқуда болып, 1942 жылы тамызда өз еркімен Қызыл Армия қатарына алынып, атқыштар дивизиясының құрамында ұрысқа қатысқан. Невель қаласы үшін болған кескілескен шешуші ұрыста қаһармандықпен қаза табады.

Жауабы: М. Мәметова

30 — соғыс және еңбек ардагері, 1942 жылы Кеңес армиясы қатарына алынып, Сталинградты қорғауға, Ростов үшін болған ұрыстарға

қатысқан. Бөкей ордасындағы орта мектепке оның аты берілген.

Жауабы: А. Құсайынов

40 — Мұғалім, мектеп директоры қызметінде болған. Ұлы Отан соғысының бірінші күнінен бастап майданға аттанады. Қатардағы жауынгерден, майор шеніне дейін жеткен, рота командирі болған. 1947 жылы дала өртін сөндіру кезінде тілсіз жаумен аянбай күресіп, қатты күйік алып, ауруханада қайтыс болады.

Жауабы: Кеңес Одағының Батыры Темір Масин

50 — 1936 жылы әскер қатарына шақырылып, Халкин-Гол маңындағы ұрыстарға қатысып, ерлігімен көзге түскен. «Ерлігі үшін» медалін, Қызыл жұлдыз орденін алған. Ұлы Отан соғысына қатысып, көрсеткен ерлігі мен батырлығы үшін Даңқ орденінің толық 3 дәрежесімен марапатталған.

Жауабы: Жәрдем Сұпығалиев

Тарих қойнауы:

10 — Бөкей хан қайтыс болғанда Жәңгір 14 жаста еді. Сондықтан мұрагер оң-солын танығанша ел тізгінін уақытша кім ұстады?

Жауабы: Бөкей ханның інісі Шығай сұлтан

20 — аудан жаңалығын уақтылы хабардар ететін аудандық «Орда жұлдызы» газеті қай жылдан бастап шығады және бастапқыда атауы қандай болды?

Жауабы: «Жаңа жол» 1930 жылдың 7 қыркүйегінен

30 — Бөкей Ордасын зерттеуге елеулі үлес қосқандардың бірі, көрнекті этнограф, ағартушы, қоғам қайраткері. Ордадағы тұңғыш мектептің алғашқы оқушыларының бірі болған.

Жауабы: Мұхамед-Салық Бабажанов

40 — Ордада алғаш мектеп қай жылы ашылды? Мектеп негізін қалаған кім? Ол мектеп осы күнге дейін қалай аталып келді және қазіргі атауы қалай?

Жауабы: Жәңгір ханның бастауымен 1841 жылы Ордада тұңғыш мектеп ашылған. 1936 М. Горький аты берілді. 1991 жылдан бастап, өзінің бастапқы тарихи атауын қайта иеленіп, Жәңгір хан атындағы орта мектеп деп аталады

50 — Орда ауылының 3 жылдық педагогикалық курс түлегі, 1935-1943 жыл аралығында Балқаш мыс қорыту зауытында инженер-металлург қызметін атқарған. Мемлекет қайраткері, қазақ әйелдері арасынан шыққан тұңғыш инженер.

Жауабы: М. Бегалиева.

Ән шашу:

10 — Құрманғазы — Балбырауын;

20 — Құрманғазы — Адай;

30 — Қ. Жұмағалиевтің сөзіне жазылған «Анашым» әні;

40 — Х. Әлесовтың әніне жазылған «Сұлу қыз» әні;

50 — Т. Шәмеловтың әніне жазылған «Сағындым ауылды».

2-кезең: «Тұлғаны таны» өлкемізден шыққан әр түрлі саладағы тұлғалардың суреті көрсетіледі, қай топ бірінші тапса, ұпай сол топқа беріледі, толық жауап – 10 ұпаймен, толық емес жауап – 5 ұпаймен бағаланады.

1. **Хамит Маданов** (1927-1997) Ұялы ауылынан шыққан ғалым, тарих ғылымының докторы, профессор. Батыс Қазақстан тарихын зерттеп, кітаптар жазды. Қазақстан ғылым академиясының Ш. Уәлиханов атындағы сыйлығының лауреаты (1983). Хамит Мадановтың «Көңілдің күйі» (1996), «Заман келбеті», «Біз қазақпыз» (1996) атты өлең жинақтары жарық көрген.

2. **Мира Шүйіншәлиева** 1967 жылы 11 қарашада Батыс Қазақстан облысы, Бөкей ордасы ауданы, Бисен ауылында туған. Еңбек жолын 1985 жылы аудандық «Орда жұлдызы» газетінен бастаған. Облыстық қоғамдық-саяси «Орал өңірі» газетінде еңбек еткен. Қазір облыстық қоғамдық-саяси «Жайық үні» газетінің бас директоры, бас редакторы. 2003 жылы «Арыс» баспасынан «Махаббат бағы» атты тұңғыш кітабы жарық көрген. «Шүберек қуыршақ» (2006), «Жүректегі құпия» (2009) атты жинақтардың авторы.

3. **Сатыбалды Дауымов** (1934-2004) – ақын, жазушы, журналист, өлкетанушы, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі. «Тауқыметті тағдыр» атты деректі-эссе, «Сонау бір тұрған Нарында...», «Қазына» кітаптары жарық көрген.

4. **Айбатыр Сейтақ** 1966 жылы Бөкей ордасы ауданы, Орда ауылында туған. Ақын, Қазақстан Журналистер және Жазушылар одағының мүшесі. «Ғұмырнама», «Ай мен Ару» жыр кітаптары жарық көрген.

5. **Темір Масин** (1907-1947) – Кеңес Одағының Батыры. Мұғалім, мектеп директоры қызметінде болған. Ұлы Отан соғысының бірінші күнінен бастап майданға аттанады. Қатардағы жауынгерден, майор шеніне дейін жеткен, рота командирі болған. 1947 жылы дала өртін сөндіру кезінде тілсіз жаумен аянбай күресіп, қатты күйік алып, ауруханада қайтыс болады.

6. **Мәдина Бегалиева** (1899-1974) – қазақ әйелдері арасынан шыққан тұңғыш инженер-металлург, қоғам және мемлекет қайраткері, ұстаз.

7. **Шәкір Жексенбаев** (1901-1988) – әскери қайраткер, генерал-майор. 1919 ж. өз еркімен Қызыл Армия қатарына алынды. Ұлы Отан соғысы кезінде Брянск, Ленинград майдандарында жоғары командалық қызметте болған.

8. **Нұрхат Шәріпқалиев** – еңбек ардагері, айтыс ақыны. М. Мәметова кеңшарында механизатор болған. Жасынан өлең-жырға әуес болған. 1972-90 жылдар аралығында аудан көлеміндегі айтыстарға қатысып, бірнеше дүркін жүлдегер атанған. 2008 жылы «Нарыным – нар тірегім» атты өлеңдер жинағы жарық көрді.

9. **Кенжеғали Балабасов** 1941 жылы Бөкей ордасы ауданы Бисен ауылында туған, айтыскер ақын. 1967 жылы «облыс ақыны» атағын иеленген. 1970-91 жылдары өткізілген аймақтық, облыстық айтыстарда жүлделі орындарды жеңіп алды. Сондай-ақ ол кең диапазонды шебер орындаушы, әнші. Оның шығарған әндері мен жырлары баспасөз беттерінде жарияланып тұрады.

10. **Сара Латиева** – журналист, жазушы. 1969 жылы ҚазМУ-дың журналистика факультетін бітірген. Республикалық «Қазақстан пионері» газетінде, «Білім және еңбек» журналында, «Жазушы» баспасында, «Қазақ энциклопедиясының» бас редакциясында қызмет атқарды. «Мен соғысты көргенім жоқ», «Бұлбұл», «Тарлан» атты кітаптары жарық көрген.

11. **Тайыр Жароков** (1908-1965) қазақтың көрнекті ақыны, «Қазақ әдебиеті» газеті редакторының орынбасары, Жамбылдың әдеби хатшысы қызметін атқарған. 1946 жылдан өмірінің соңына дейін Қазақстан Жазушылар одағында еңбек еткен. «Күн тіл қатты», «Тасқын», «Нарын» және т.б. кітаптары жарық көрген.

12. **Тұяқберді Шәмелов** (1951-2016) – Бөкей ордасы ауданы, Саралжын ауылында дүниеге келген, күйші-композитор, Қазақстанның халық әртісі. Құрманғазы атындағы қазақ мемлекеттік оркестрінің домбырашысы, жетекшісі қызметінде болған. Бірнеше ақындардың сөзіне жазылған әндері бар.

13. **Ғайса-Ғали Сейтақ** 1958 жылы Бөкей ордасы ауданы, Орда ауылында дүниеге келген. Ақын, журналист, Қазақстан Жазушылар және Журналистер одағының мүшесі. «Маңдай», «Аман бол, атамекенім», «Нарынның нар ұлдары», «Тек пен тамыр», «Қасиет қонған қара жер» жыр кітаптары жарық көрген. Бөкей ордасы ауданының құрметті азаматы.

14. **Қазиев Ермек** 1947 жылы Бөкей ордасы ауданында дүниеге келген. Күйші, Қазақстанның еңбек сіңірген мәдениет қызметкері. Құрманғазының «Саркөл-Сапар», «Айдау», «Салық өлген», Орыншаның «Байжұма», Қамбардың «Ақжелең» сияқты ешкім білмейтін күйлерін орындап, республикалық алтын қорға жаздырған.

15. **Қайрат Жұмағалиев** – ақын, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі. 1937 жылы Бөкей ордасы ауданы, Бисен ауылында дүниеге келген. «Тұңғыш», «Перзент үні», «Құбажон», «Көңілімнің сарасы», «Құланиек» атты жинақтары жарық көрген. Балаларға арналған «Жеңісбай», «Кім көріпті мұндайды», «Ақ тоқаш» атты кітаптары бар.

3-кезең: «Ақындар ордасы» (өлкемізден шыққан ақындардың өлеңдерінен үзінді оқылады, өлеңді жалғастыру керек)

Өтсе де ауыр жолдан,
Бәрі де бауыр болған...
Бір кезде Бөкей бастап
Нарынға ауыл қонған
(Ғайса-Ғали Сейтақ)

Отырсам да, тұрсам да,
Көз алдымда Жасқұсым...
Өзгеге жаман болсаң да,
Өзіме тіпті жақсысың.
(Тайыр Жароков)
Егер Бөкей көшпесе
Жүрер едік біз қайда...
Шекараны өзге жұрт
Басқа жерден сызбай ма?!
(Ғайса-Ғали Сейтақ)

Жаулардың мекенін күйреткен
Сарбаздар ордасы...

Сейтеке домбыра үйреткен,

Күйшілер ордасы. (Х. Әлесов)

Ереулі атқа ер салмай,

Егеулі найза қолға алмай...

Еңку-енку жер шалмай

Қоңыр салқын төске алмай

(М. Өтемісұлы)

4-кезең: «Ақын-жазушылар шығармашылығы» (бірнеше ақын-жазушылардың шығармалары беріледі. Сол шығарманың авторын тауып, сәйкестендіру қажет. Әр дұрыс жауап 5 ұпаймен бағаланады)

1. Сатыбалды Дауымов «Соңғы парыз»;

2. Мира Шүйіншәлиева «Шүберек қуыршақ»;

3. Махамбет Өтемісұлы «Қызғыш құс»;

4. Хамит Маданов «Ұялы»;

5. Ғайса-Ғали Сейтак «Бұл Орда...»;

6. Қайрат Жұмағалиев «Құм Нарын»;

7. Мира Шүйіншәлиева «Өкініш»;

8. Тайыр Жароков «Тасқынға тосқын»;

9. Сара Латиева «Бұлбұл»;

10. Айбатыр Сейтак «Ай мен ару».

Сатыбалды Дауымов	«Өкініш»
Мира Шүйіншәлиева	«Тасқынға тосқын»
Махамбет Өтемісұлы	«Бұлбұл»
Хамит Маданов	«Соңғы парыз»

Ғайса-Ғали Сейтак	«Ай мен ару»
Қайрат Жұмағалиев	«Қызғыш құс»
Мира Шүйіншәлиева	«Құм Нарын»
Тайыр Жароков	«Бұл Орда...»
Сара Латиева	«Ұялы»
Айбатыр Сейтак	«Шүберек қуыршақ»

Бүгінгі шараны қорытындылау үшін танымдық ойында төрелігін көрсеткен қонақтарға сөз кезегін береміз!

Марапаттау

«Орда – туған мекенім» әні орындалады.

Қорытынды: Тұңғыш Президент Н.Ә. Назарбаев: *«Біз халқымыздың рухын көтеруіміз керек – өзінің рухына, өзінің тарихына немқұрайлы қараған халықтың болашағы жоқ. Жерін сақтап қалу үшін біздің жігіттеріміз бен қыздарымыз, келер ұрпақ өз тарихын біліп, бабаларын сыйлау керек. Өйткені тарихты таразылау арқылы халықтың болмысын айқындау қазір маңызды мәселеге айналып отыр. Туып-өскен өлкеміздің, ата-бабаларымыздың өткен жолын, тарихи керуенімен шұбаған көненің руханиятын кейінгі ұрпаққа жеткізу – қасиетті парызымыз».*

Орынгүл Берикқызы

МАРАЛОВА,

Аудандық кітапхана библиографы.

Сайқын ауылы,

Бөкей ордасы ауданы,

Батыс Қазақстан облысы.

Бауырсақ ертегісі математика әлемінде қонақта

Айдана Сәрсенбайқызы ЖАМПЕЙІСОВА,
«Таңшолпан» бөбекжай-бақшасының тәрбиешісі.
Меркі ауданы,
Жамбыл облысы.

Ұ.О.Қ мақсаты: Ертегі арқылы математиканың білімін шындау. 1-10 дейінгі сандарды тура және кері санау. Дидактикалық ойындар арқылы ой-өрісін жетілдіру.

Қолданылатын әдіс-тәсілдер, көрнекіліктер: топтастыру әдісі, сұрақ-жауап, ой қозғау, әңгімелесу, дидактикалық ойындар, флипчарт әдісі.

Жоспарлау		
Ұйымдастырылған оқу қызметінің кезеңдері	Жоспар іс-шаралар	Ресурстар
I. Кіріспе бөлім	Сәлемдесу 3 тілде. Шырылдады қоңырау, Біз сабақты бастаймыз. Партамызға отырып, Жаңа білім алуға, Алға қадам аттаймыз. Жылулық шеңбері: Біз балдырған тек асқан, Дос құшағын кең ашқан. Тілегіміз жырға толы, Ашық болсын көк аспан. Берік болсын іргеміз, Бәріміз біз біргеміз. Жарайсыңдар! - Балалар, мен сендерге жұмбақ жасырамын, сендер жауабын тауып көріндерші! Жұмбақ: Кішкентай қыз, Орманмен жүру. Себетпен әжеге, Бәліштер тасиды.	Күз мезгілінің суреттері. Қимылмен көрсету. Қолдарын көтеріп, бір-біріне жылы жүзбен қарайды.

	Бұталардың арсынан жасырыну. Өте қорқынышты аң. Бұл кім? Кане жауап береміз! (<i>Қызыл телпек</i>) 2. Ол қаймақпен араласады, Терезеде оны салқындатады. Ол әжесін тастап, Ол атасын тастап кетті. Мен орман жануарларынан қаштым, Түлкінің түсті асына жетті. (<i>Бауырсақ</i>) Менің сендерге жасырған жұмбағым ертегі желісінде болды. - Балалар, сендер қандай ертегі білесіңдер? «Қызыл телпек», «Шалқан», «Бауырсақ». Жарайсыңдар!	
II. Негізгі бөлім	Олай болса, біз бүгін оқу қызметімізді бауырсақ ертегісінен бастаймыз. Музыка әуенімен Бауырсақ кіреді. - «Бауырсақ» ертегісінде бауырсаққа қандай жануар кездеседі? (<i>Қоян</i>) Қоян: Мен қоянмын, қоянмын Сәбіз жесем тоямын, Қасқырдан қорқамын, Бауырсақ көрсем жеп қоям. Бауырсақ: Мені жемеші. Қоян: Мен сендерге сұрақ қоямын, жауабын тапсаңдар, мен бауырсақты жемеймін. - Мен қандай көкөністі жақсы көрем? Сәбіздің пішіні неге ұқсайды? Онда сиқырлы сәбіздің тапсырмасын орындайық. - Қазір жылдың қай мезгілі? - Күз мезгілінде неше ай бар? - Бір аптада неше күн бар? - Сендер апта туралы тақпақ білесіңдер ме? - Біз қоянға апта туралы тақпағымызды айтайықшы. Сәл демалып тыным ал, Тақпақ тындап ұғып ал. Апта деген ағайдың, Жеті бірдей ұлы бар. Біріншісі дүйсенбі, Екіншісі сейсенбі. Үшіншісі сәрсенбі, Төртіншісі бейсенбі. Жұма деген бесінші ұл, Алтыншы ұл сенбі. Жетінші ұл жексенбі. Жарайсыңдар! - Қоян, біздің балалардың апта туралы тақпағы ұнады ма? Қоян: Сендер менің тапсырмамды жақсы орындадыңдар, мен енді бауырсақты жемеймін. Сау болыңдар! - Бауырсаққа орманда екінші болып қандай жануар кездеседі? (<i>Қасқыр</i>)	Сандар, кейіпкерлер, қасқыр түлкі, қоян, аю, ойынға қажетті заттар.

Дидактикалық ойын	Қасқыр: Мен бауырсақты жеймін. Бауырсақ: Жоқ, жемеші. Қасқыр: Мен бауырсақты жемес үшін сендер менің тапсырмамды орындауларың керек. 1-10 дейінгі сандарды тура және кері санау. 2. Пазл құрастыру. Жарайсындар, сендер менің тапсырмамды орындадыңдар, мен бауырсақты жемеймін. Сау болыңдар!	
Сергіту сәті	Енді қасқырдан кейін бауырсақтың алдынан қандай жануар кездеседі? (<i>Аю</i>) Аю: Мен бауырсақты жеймін. Бауырсақ: Мені жемеші, мен атамнан, әжемнен қаштым, қояннан, қасқырдан аман қалдым. Аю: Ендеше, менің тапсырмаларым бар. 1. Жануарлардың саны қанша екенін тауып сандарды орналастыр; 2. Екінші тапсырмам менімен бір серігіп алыңдар.	
Дидактикалық ойын	«Қарлығаш» әні. Бейнеролик. Аю: Сендер өте ақылды екесіндер, менің тапсырмамды орындадыңдар! Мен енді кетейін. Сау болыңдар! Жарайсындар! Аюдан кейін бауырсақтың алдынан қандай жануар кездеседі? (<i>Түлкі</i>) Түлкі: Мен бауырсақты жеп қоямын! Бауырсақ: Жоқ, мені жемеші! Түлкі: Менің бір шартым бар, орындасандар жемеймін. Флипчарт әдісі ойын: 1. Поезд терезелеріне пішіндерді орналастыр. 2. Суреттегі бауырсақтарды ретімен орналастыр.	

	- Жарайсыңдар, балалар, сендер өте ақылды екенсіңдер, мен бауырсақты жемеймін. Сау болыңдар! Бауырсақ: Сендер мені жануарлардан аман алып алдыңдар, рахмет сендерге. Мен енді өзімнің атам мен әжеме барайын. Енді үйден қашпаймын. Сау болыңдар!	
Жеке жұмыс:	Файзулла Жансая.	
Билин/компонент:	Сандар – Цифры. Қоян – Заяц. Қасқыр – Волк	
III. Қорытынды:	- Бізге қонаққа кім келді? - Біз бүгін нені салыстырдық? - Қандай ойындар ойнадық? Жарайсыңдар!	

ЖАН ♥ Қарлығаш

Фанфар

Тәрбиеші:

Бесіктегі баланың,
Күлгенің көрген бір мұрат.
Алдына түсіп ананың,
Жүргенін көрген бір мұрат.

Тәрбиеші:

Толқимыз, толқып тұрсыз барша-
ңызда,

Мұндай күй болған сірә қанша-
ңызда.

Қол соғып қошеметпен шақыра-
йық,

Балдырған бүлдіршіді ортамызға.

Олай болса «Ботақан» тобының
түлектерін қошеметпен қарсы ала-
йық.

Қошеметтеп отырайық.

Би «Гүлдер»

Тәрбиеші: Құрметті қонақтар, кез
келген мерекенің әсем әнсіз өтпей-
тіні белгігі. Олай болса, бүгінгі мере-
кемізді әсем әнмен жалғастырайық.

**«Біз мектепке барамыз» әні орын-
далады.**

Тәрбиеші:

Өтті қызық көп күндер,
Бес жасқа да жеттіндер.
Барасындар мектепке,
Бір белестен өттіндер!

Тәрбиеші:

Құтты болсын тойларың,
Сәтті болсын ойларың.
Айналайын, гүлдерім,
Ақ шуақты күндерім.
Ерекше қызық тілдерің,
Естен кетпен үндерің.

- Құрметті қонақтар, ата-аналар, осы
балабақшадағы әр күні қызықты өтуін қа-
дағалап отырған апайларымызға арналған
жыр-шумақтарды тамашалаңыздар.

Жыр шумақтары:

1. Орын берген бақшадан,
Меңгеруші жақсы адам.
Сондықтанда біз үшін,
Артық өзі басқадан
Динара апайға мың алғыс!

2. Ұстаздардың ұстазы,
Тәрбиенің ұстасы.

Ырза сізге бәрі де,

Ұмытпаймыз сізді де,

Бибігүл апайға көп рахмет!

3. Бізде мұнда әрдайым,
Бәрі-бәрі дап дайын.

Бізді әрқашан ойлаған,

Қоймашы Оля апайға мың
алғыс!

4. Тамылжытып ән салдырып
үйреткен,

Мың бұралта белімізді билеткен.
Мұқат аға, Жұлдызай апай сізге де
алғыс айтамыз,

Мын қайтара ақ көңіл сәби жүрек-
тен.

5. Денсаулыққа болаттай,
Ауруларды жолатпай.

Күнде болған әбдігер,
Қамқоршымыз дәрігер —
Дана апайға көп рахмет!

6. Талай-талай баспалдақты аттар-
мыз,

Ата ананың үмітін де ақтармыз.
Шолпан, Дана, Айым апайлар,
Сіздерден алған ақылды,
Есімізде өмір-бақи сақтармыз.

7. Әр күніміз той-думан,
Рахатқа батып ек.

Асқа бізді тойдырған,
Аспазшы Құралай апайға көп
рахмет!

Тәрбиеші: Балалар, осы ба-
лабақшада көңілді де қуа-
нышты, қызықты күндерді,
мерекелерді бірге өткіздік.
Ал бүгін сендер балабақша-
дан қарлығаштай ұшып, мек-
теп табалдырығын аттағалы
отырсыңдар. Сендерге тілейті-
німіз, талаптарың таудай болып,
қанаттарың талмай биіктерге
самғай беріңдер!

Тәрбиеші: Құрметті ата-аналар,
балаларыңыздың алғашқы қадамда-
ры құтты болсын. Ұрпағымыз сіздер
мен біздердің алдымызда гүлденіп,
өсе берсін.

«Қазақша» бiі орындалады.

Тәрбиеші:

Құлақтан кіріп бойды алар,
Әсем әнмен тәтті күй.
Көңілге түрлі ой салар,
Әнді сүйсен менше сүй, - деп Абай
атамыз айтқандай, **«Қош балбұлақ
бақшамыз»** әнін қабыл алыңыздар.

Тәрбиеші:

Көңілді өскен баламыз,
Шырқап әнге саламыз.
Тойымызға сән берер,
Би де билеп аламыз.

«Джентльмендер» бiі орындалады.

**Ата-аналармен көрініс: «Мектепке
барғым келмейді».**

Тәрбиеші:

Бақша біздің панамыз,
Мектеп біздің анамыз.
Ұлағатты ұстаздан,
Білім алып барамыз, - деп келесі
кезекте ән «Мектепте» әнін тамаша-
лаңыздар.

«Мектепте» әні орындалады.

Тәрбиеші:

Өтті қызық көп күндер,

Бес жасқада жеттіндер.
Барасындар мектепке,
Бір белестен өттіндер, - деп келесі
кезекті балалардың жыр шумақта-
рына кезек береміз.

Жыр шумақтар.

Өсті міне бойымыз,
Өсті ақыл ойымыз.
Қуанышқа ортақпыз,
Құттыболсын тойымыз.

Талай қызық той өткіздік,
Бірақ орны ерекше.
Бақшамызбен қоштасатын,
Бүгінгі той ерекше.

Оқимыз білім аламыз,
Болашақ жолын саламыз.
Бақшамызбен қоштасып,
Біз мектепке барамыз.

Тәрбиеші:

Ұл қыздары көңілді,

Шақырамыз ортаға.
Тойымызға сән беріп,
Би билесін шаттана.

«Микки маус» биі орындалады.

Тосын сый

Тәрбиеші:

Бізден ұшып талай қанат қағың-
дар,
Жүректерден арман отын жағың-
дар.

Жақсы оқып алтын ұя мектепте,
Бұл өмірден бақыт жолын табың-
дар.

*«Біріншіге барамын» әні орындала-
ды.*

Диалог.

Таймас: Сонда біз бүгіннен кейін
балабақшаға келмейміз бе?

Балабақшамызды, апайларымыз-
ды, бір-бірімізді сағынамыз ғой?

Назгүл: Қалайша қоштасамыз?

Мұнда талай қызық күндер өткіз-

дік. Ойнадық, биледік, ән салдық.

Ділде: Иә, иә! Есептеуді, мүсіндеуді, сурет салуды, тағы тағы көп өнерді үйрендік. Ең бастысы біз бір үйдің балаларындай бауырласып кеттік!

Ислам: Қоштасу қандай қиын?! Бір-бірімізд ұмытпау үшін не істесек екен?

Таймас: Мекен-жайларыңды жаттап алып, хат жазысып тұруға болады ғой.

Назгүл: Бірақ біз әлі тез жаза алмаймыз. Хат жазуды үйренгенше сағынысып қаламыз ғой!

Ислам: Онда ұялы телефонмен хабарласып сөйлесіп тұрыңдар.

Ділде: Ұялы телефон жоғалып немесе нөмірі өзгеріп кетуі мүмкін ғой! Шынымды айтсам, тағы қандай ақыл қосарымды білмей тұрмын... Таптым Интернет желісінен сайт ашайық!

Таймас: Ол қалай сонда?

Ділде: Үлкендерде «Одноклассники» яғни «Сыныптастар» деген сайт бар ғой! Сол сияқты біз де де «Бүлдіршін нүкте kz» деген сайт ашып қойсақ бәріміз бір уақытта Интернет бойынша кездесіп, тіпті жүздесе аламыз. Балабақшадағы бал күндерімізді еске түсіреміз, бір-біріміздің жаңалығымызды біліп отырамыз.

Ооо табылған ақыл! Қане, достар, жүріңдер «Бүлдіршін» сайтың ашайық.

Тәрбиеші:

Мереке де сызылып ән салады,
Ән айтып би де билеп жан салады.

Бұл ұлы мерекеде ән салғанда,
Бүкіл ел шапалақтап қарсы алады.
«Балабақшам — бақ ұям» әні орындалады.

Ойын: (Ата-анамен) «Молекула»

Ойын: (Балалармен)

Тәрбиеші:

Балабақшам сүйікті,

Ән салдырды билетті.

Шынықтырып денені,

Шымырлыққа үйретті, - демекші, балалар, балабақша сендерге ән, би үйретіп, шынықтырып шымыр етті. Қанекей, балалар, денемізді шынықтырып, шымыр болсақ күшімізді көрсетейікші. Жарайсыңдар, балалар, сендер шымыр, мықты күшті екенсіңдер. Мынандай мақал бар ғой «Білікті бірді жығады, білімді мыңды жығады» сендердің күштерің тек білекте емес білімде.

Білімді болсандар ғана, парасатты, ақылды талапты, зерек, алғыр боласыңдар. Сондықтан да оқуды жақсы оқып білімді болыңдар.

Тәрбиеші: Ер азаматтардың орны кашан да бөлек. Олардың күш-жігеріне, ақыл-парасатына бүкіл әлем бағынған, бағынады да! Сондықтан да халқымыздың «Жердің қорғаны, елдің тұтқасы» деп ерекше ардақтаған. Олай болса, біздің болашақ жауынгер батырларымызды ортаға шақырамыз.

«Қатардағы жауынгер» әні орындалады.

Тәрбиеші: Енді құрметті қонақтар бітіруші бүлдіршіндеріміздің өз-

дерінің жолын басатын, өздерінен кейінгі бүлдіршіндерге білім кілтін тапсыру салтанатын жасауға рұқсат етіңіздер.

1-бала:

Біз ғой, әлі бүлдіршін,
Ақ жол тілеп сендерге.
Ақ тілекті арнаймыз
Жақсы оқып мектепте.
Тәртіпті болып жүріңдер,

2-бала:

Жаман қылық көрсетпей,
Ден қойыңдар білімге.
Ботақанның білім кілтін,
Ұстап өзім қолыма
Тапсырамын аманат қып,
«Құлыншақтар» тобына.

3-бала:

Қабыл алам аманатын,
«Ботақанның» тапсырған.
Жақсы оқуға ант етеміз,
«Құлыншақтың» атынан.

Тосын сый (Торт)

Тәрбиеші: Құрметті қонақтар, ата-аналар, бүлдіршіндер, біздің балалар өздерінің білім кілтін аманат етіп тапсырды. Бүлдіршіндер, осы балалардың аманатын биіктерден көрсете береді деп сенеміз.

Тәрбиеші:

Мерекеде сызылып ән салады,
Ән айтып би де билеп жан салады.
Бұл ұлы мерекеде ән салғанда,
Бүкіл ел шапалақтап қарсы алады.

«Біз мектепке барамыз» әні орындалады.

Тәрбиеші:

Ұрпақпен өмір жолы жалғасады,

Көңілді күндер тусын алдан әлі.

Әсем би мен түрлі өнер,

Бүгінгі күн сіздерге арналады, -
деп сұлу қыздарымыздың әкеле-
рімен «Вальс» биін тамашаланыз-
дар.

Тәрбиеші: Құрметті ата-аналар, қонақтар биыл біздің жетістіктеріміз өте көп. Солардың бірі Республика бойынша өткен «Жұлдызай» балалар байқауында біздің Жанұзақ бірінші орынға иеленді. «Беби талант» республикалық байқауында бас жүлде иеленді. Астана қаласының жиырма жылдығына, Бұқар жыраудың үшжүз елу жылдығына орай өткен «Ханзадалар мен Ханшайымдар» облыстық байқау фестивалінде Назгүл бірінші орынға ие болса, Жанұзақ үшінші орынға ие болды. Облыстық «Маленькая страна» байқауында биші қыздарымыз бірінші орынға ие болды. Осы балалардың жеткен барлық жетістіктері әрине сіздердің арқаларыңызда. Құрметті ата-аналар, сіздерге көптен көп рахмет балаларыңыздың сайысқа қатысуына демеу болып биіктен көр-

сетіп жатқандарыңызға бұл біздің ортақ жеңісіміз. Алдағы уақытта балаларыңыз әлі де талай биіктерді бағындыра берсін дегіміз келеді көп көп рахмет сіздерге.

Келесі кезекті қоштасу әніне берейік.

«Бүлдіршіндер әні» хормен орындалды.

Ата-аналарға сөз.

Тәрбиеші: Ал, балалар, бүгінгі кешіміз осы балабақшадағы ең соңғы ертеңгіліктерің. Енді сендер «мектеп» атты аталатын үлкен өмірге қадам басқалы отырсыңдар.

Сендерге тәлім тәрбие берген, қарапайым білім дағдыларын үйреткен апайларға әрқашан биіктерден көрінеміз деп уәде береміз бе?

Балалар, уәде береміз.

Олай болса, балалар әрқашан әрқашан да жолдарың болсын. Ата-а-

наларыңның, ұстаздарыңның үмітін ақтап, мектепте үлгілі, тәртіпті оқушы болып, өте жақсы деген бағаға оқыңдар.

Тәрбиеші: Ал, құрметті қонақтар, осы балабақшадағы ең соңғы ертеңгіліктеріңіз осымен аяқталды. Баланың бас ұстазы ата-ана. Сондықтан сіздерге шыдамдылық, сәттілік, ал балаларға ақ жол тілейміз. Барлықтарыңызға үлкен алғыс білдіреміз.

Меңгерушіге сөз беріледі.

Далаға шар ұшырады.

**Аягөз Оразалиевна
ҚОЙМАНОВА,
«Қарлығаш» бөбекжайының
тәрбиешісі.
Жаңаарқа кенті,
Жаңаарқа ауданы,
Қарағанды облысы.**